

TOIMENPIDEALOITE 16/2011 vp

Energiajuomien myynnin kieltäminen alle 15-vuotiaille

Eduskunnalle

Lasten ja nuorten energiajuomien kulutus on kasvanut räjähdysmäisesti viimeisten vuosien aikana. Esimerkiksi YLE uutisoi elokuussa 2009 tutkimuksesta, jossa selvitettiin Riihimäen seudun nuorten energiajuomien käyttöä. Selvityksen mukaan alle 17-vuotiaista jo 70 % käyttää energiajuomia. Saman selvityksen mukaan yleisin paikka, jossa energiajuomia nautitaan, on koulu.

Energiajuomista haitallisia lapsille ja nuorille tekevät ennen kaikkea niiden korkeat kofeiinipitoisuudet. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira osallistui hankkeeseen, jossa tutkittiin pohjoismaisten lasten ja nuorten kofeiinialtistusta. Hankkeen tutkimusten perusteella todettiin, että 50 kg painavalla nuorella päivittäinen noin 15 mg:n annos kofeiinia ei yleensä aiheuta haittavaikutuksia, mutta jo yli 50 mg:n annoksilla kofeiininsietokyky voi lisääntyä. Sietokyvyn kasvu on merkki kofeiiniriippuvuudesta, joka kehittyy säännöllisessä käytössä. Ahdistuneisuutta ja jännittyneisyyttä havaitaan yli 125 mg:n päivittäisillä annoksilla. Kevyemmällä henkilöllä haittavaikutuksia esiintyy jo pienemmillä kofeiinimäärillä. Tulokset ovat hälyttäviä, sillä jo yksi tölkillinen energiajuomaa (0,33 cl) sisältää kofeiinia noin 105 mg. Myös Euroopan unionin elintarvikkealan tiedekomitea totesi lausunnossaan, että lapsille jo pienikin kofeiinimäärä voi aiheuttaa kiihtyneisyyttä, ärtyneisyyttä, jännittyneisyyttä ja levottomuutta.

Nykyisen elintarvikelain mukaan energiajuomien myyntiä lapsille ja nuorille ei ole mahdol-

lista rajoittaa, vaan vastuu niiden käytöstä jää lasten vanhemmille sekä lapsille itselleen. Elin-
tarvikkeiden pakkausmerkintälainsäädäntö edellyttää, että juomaan, joka sisältää kofeiinia enemmän kuin 150 mg/l, on nimen yhteyteen tehtävä merkintä "korkea kofeiinipitoisuus". Pakkausmerkinnöissä tulee tällaisten tuotteiden kohdalla olla myös varoitusmerkintä siitä, ettei tuote sovi esimerkiksi lapsille.

Lasten energiajuomien kulutusta on yritetty vähentää myös erilaisilla suosituksilla, kuten ravitsemusneuvottelukunnan vuoden 2008 Koulu-ruokailusuosituksella. Varoitusmerkinnät ja suositukset ovat kuitenkin osoittautuneet riittämättömiksi ja tehottomiksi keinoiksi rajoittaa lasten energiajuomien kulutusta, sillä lasten energiajuomien kulutus on edelleen nousussa. Mikäli kofeiinin lapsille aiheuttamiin terveysvaikutuksiin todella halutaan puuttua, on ainoa tehokas keino muuttaa elintarvikelainsäädäntöä siten, että se mahdollistaa energiajuomien myyntirajoitukset alle 15-vuotiaille. Päivittäistavarakaupan yhdistyksen mukaan lakiin perustuva määräys olisi kauppiaille huomattavasti selkeämpi ohje kuin pelkkä valmistajan suositus.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy pikaisesti toimenpiteisiin energiajuomien myynnin kieltämiseksi alle 15-vuotiaille.

TPA 16/2011 vp — Sari Palm /kd

Helsingissä 3 päivänä marraskuuta 2011

Sari Palm /kd